

JULIAN BARNES s-a născut în Leicester, Anglia, în 1946. A studiat la City of London School între 1957 și 1964, apoi la Magdalen College, Oxford, absolvind (cu onoruri) în 1968 secția de limbi moderne. După încheierea studiilor, a lucrat ca lexicograf pentru *Oxford English Dictionary* timp de trei ani. Din 1977, a devenit redactor literar și a semnat recenzii în *New Statesmen* și *New Review*. Între 1979 și 1986 a realizat cronicile de televiziune, mai întâi pentru *New Statesmen* și apoi pentru *Observer*.

Opera lui Julian Barnes numără peste cincisprezece volume de proză, povestiri scurte și eseuri, cariera sa literară fiind încununată de numeroase premii și distincții: Somerset Maugham Award pentru *Metroland* (1981), Geoffrey Faber Memorial Prize (1985), Prix Médicis pentru *Papagalul lui Flaubert* (1986), E.M. Forster Award (decernat de American Academy and Institute of Arts and Letters, 1986), Gutenberg Prize (1987), Grinzane Cavour Prize (1988), Prix Femina pentru *Trois* (1992). A fost de trei ori finalist la Booker Prize: în 1984 pentru *Papagalul lui Flaubert*, în 1998 pentru *Anglia, Anglia* și în 2005 pentru *Arthur & George*. Statul francez i-a acordat în 1988 titlul de Chevalier des Arts et des Lettres, în 1995 a fost numit Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres, iar în 2004 a primit titlul de Commandeur de l'Ordre des Arts et des Lettres. De asemenea, în 1993 a primit Shakespeare Prize acordat de fundația FVS, iar în 2004 a primit Premiul Statului Austriac pentru Literatură Europeană. În prezent locuiește la Londra.

JULIAN BARNES

puls

povestiri

Traducere din limba engleză

RADU PARASCHIVESCU

NEMIRA

– Așa a și fost. Pe urmă a zis că nu-i place să-și imagineze cum dorm și-mi dau seama că mi-a luat casa foc abia când mă trezește căldura.

– L-ai pocnit, tată?

– Nu, fiule. M-am ridicat, i-am strâns mâna și-am spus: „Presupun c-ar fi și asta o soluție.“

Mi-l închipui pe tatăl meu stând acolo, fără să se-nfuri, ridicându-se, dând mâna, întorcându-se, plecând. Mi-l închipui.

CUPRINS

UNU	9
Vânt dinspre est.	11
Acasă la Phil și Joanna, 1: 60 cu 40	31
În pat cu John Updike.	47
Acasă la Phil și Joanna, 2: Marmeladă.	66
Lumea grădinarilor	82
Acasă la Phil și Joanna, 3: Uitați, fără mâini.	105
Violare de proprietate	122
Acasă la Phil și Joanna, 4: Unul din cinci	138
Linii ale căsnicieii	155
DOI.	165
Ilustratorul.	167
Complicitate	184
Armonie	201
Carcassonne.	233
Puls	246

Unu

Vânt dinspre est

În ultimul noiembrie, un șir de cabane din lemn de pe plajă, cu zugrăveala smulsă și scorojită de vântul aspru dinspre est, arseseră din temelii. Pompierii veniseră de la aproape douăzeci de kilometri, dar nu mai avuseseră ce să facă. Vandali puși pe prăpăd, hotărâse ziarul local, deși nu fusese găsit niciun vinovat. Un arhitect dintr-o zonă mai selectă a litoralului declarase în cadrul programului de știri al postului regional de televiziune că respectivele cabane făceau parte din moștenirea socială a orașului și că trebuiau reconstruite. Primăria anunțase că avea să ia în considerare toate opțiunile, dar de-atunci nu mai făcuse nimic.

Vernon se mutase în oraș cu doar câteva luni mai devreme și nu simțea nimic față de cabanele de pe plajă. Mai mult, dispariția lor oferea o priveliște mai frumoasă din Cambula Pricopsită, localul unde prânzea uneori. De la o masă de la geam, Vernon se uita acum dincolo de o fâșie de beton spre șindrila udă, cerul plictisit și marea inertă. Asta era coasta estică: luni în șir te alegeai cu

stropi de vreme proastă și cu grămezi de non-vreme. Din punctul lui de vedere, era bine: se mutase aici ca să nu aibă niciun fel de vreme în viață.

– Ați terminat?

Nu-și ridică privirea spre ospătăriță.

– Din Urali și pân-aici, spuse el, continuând să se uite la marea lungă și netedă.

– Poftim?

– Nu există nimic de-aici până la Urali. Dintr-acolo vine vântul. N-are ce să-l oprească. Trece fluierând prin toate țările.

Rece de-ți îngheață măciuca, poate ar fi adăugat în alte împrejurări.

– *Uurali*, repetă ospătărița.

Auzindu-i accentul, Vernon își ridică ochii spre ea. O față lată, păr vopsit în șuvițe, un corp solid și niciun artificiu chelneresc în speranța unui bacșiș mai mare. Probabil că era unul dintre est-europenii care împânziseră țara de ceva vreme. Construcții, cârciumi și restaurante, cules de fructe. Veneau aici cu furgoneta sau cu autocarul, trăiau în niște vizuini ca de iepuri și puneau bani deoparte. Unii rămâneau, alții plecau la ei în țară. Pe Vernon nu-l deranja nici una, nici alta. Țăsta era lucrul pe care-l descoperea din ce în ce mai des în ultimul timp: nu-l mai deranja nici una, nici alta.

– Ești dintr-una din ele?

– Una din ce?

– Una din țările alea. De-aici până la Urali.

– *Uurali*. Da, poate.

Iată un răspuns ciudat, își zise el. Sau poate că stătea prost la geografie.

– Vrei să-noi?

– Înoi?

– Da, să-noi. Hai că știi. Pleosc pleosc, craul, bras.

– Nu înoi.

– Bine, spuse el. Nota, te rog.

În timp ce aștepta, se uită din nou dincolo de fâșia de beton, la șindrila udă. Nu demult, o cabană de pe plajă se vânduse cu douăzeci de miare. Sau poate cu treizeci? Ceva mai jos, pe coasta sudică. Prețurile caselor în picaj, piața o ia razna – asta scriseseră ziarele. Nu că fenomenul ar fi atins partea asta de țară sau tipul de proprietăți de care se ocupa Vernon. Aici piața se prăbușise cu mult timp în urmă, iar linia de evoluție era orizontală ca marea. Bătrânii mureau, iar tu le vindeai apartamentele și casele unor oameni care, la rândul lor, aveau să îmbătrânească și apoi să moară. Cam asta era meseria lui. Orașul nu era căutat și nu fusese niciodată – londonezii mergeau înainte pe A12 până găseau ceva mai de soi. Dinspre partea lui, ducă-se. Trăise la Londra toată viața până la divorț. Acum avea o slujbă discretă, un apartament închiriat și-și vedea copiii din două în două weekenduri. După ce-o să îmbătrânească, probabil c-o să se sature de locul ăsta și-o să înceapă să se comporte ca niște pui de snobi. Însă deocamdată le plăcea să stea la mare, să arunce pietricele în ea și să mănânce chipsuri.

Când ospătărița îi aduse nota, el spuse:

– Am putea să fugim împreună și să trăim într-o cabană de pe plajă.

– Nu cred, răspunse ea, clătinând din cap, ca și cum l-ar fi luat în serios.

Trebuie să se ocupe de niște proprietăți închiriate – schimbarea chirieșilor, renovare, probleme provocate de igrie – și pe urmă de o vânzare undeva, pe coastă, așa că nu se întoarse la Cambula Pricopsită timp de câteva săptămâni. Își mănca egrefinul și ciupercuțele și citi ziarul. Există un oraș în Lincolnshire care devenise brusc pe jumătate polonez, din cauza numărului de imigranți. În ultima vreme, spuneau unul și altul, catolicii care mergeau la biserică duminica erau mai mulți decât anglicanii, de când cu toți est-europenii ăștia. Pe Vernon nu-l deranja nici una, nici alta. Ba chiar îi plăceau polonezii pe care-i cunoscuse – zidari, zugrăvi, electricieni. Harnici, bine pregătiți, făceau ce li se spunea, de încredere. Era momentul ca vechiul stil englezesc al muncii în construcții să primească un șut în fund, își zise Vernon.

Soarele ieșise în ziua aceea, la mică distanță de apa mării și intrându-i în ochi. Sfârșit de martie și uite că primăvara scotea capul chiar și în zona asta a coastei.

– Cum rămâne cu înotatul? Întrebă el când ospătărița îi aduse nota.

- A, nu. Nu înotat.
- Ceva îmi spune că ești poloneză.
- Mă cheamă Andrea, răspunse ea.
- Nu că m-ar deranja dacă ești sau nu poloneză.
- Nici la mine.

Problema era că Vernon nu se pricepuse niciodată să flirteze: nu spunea niciodată ce trebuia. Iar de la divorț încoace lucrurile se înrăutățiseră, dacă mai era posibil,

fiindcă nu punea suflet. Unde-i era inima? O întrebare pentru o altă zi. Subiectul zilei: flirtul. Știa prea bine cum se uita femeia la tine dacă nu spuneai ce trebuia. Mesajul era: ăsta de unde-o mai fi căzut? Oricum, era nevoie de doi pentru flirt. Și poate că lui Vernon îi trecuse vremea pentru așa ceva. Treizeci și șapte de ani, tatăl a doi copii, Gary (8) și Melanie (3). Așa ar fi scris în ziare despre el dacă s-ar fi înecat și-ar fi fost adus de valuri la țărm într-o dimineață.

– Sunt agent imobiliar, spuse el.

Și asta era o propoziție care adeseori stânjenea flirtul.

– Ce-i aia?

– Vând case. Și apartamente. Ne ocupăm și de închirieri. Camere, apartamente, case.

– E interesant?

– Câștigi o pâine.

– Toți avem nevoie de pâine.

Vernon îi spuse dintr-odată, în gând: nu, nici tu nu știi să flirtezi. Sau poate că te pricepi să flirtezi în limba ta, dar în engleză nu poți s-o faci, așa că suntem chit. Comentă mai departe: pare robustă. Poate că am nevoie de cineva robust. Habar n-am, o fi de vârsta mea. Nu că l-ar fi deranjat – nici una, nici alta. Nu avea de gând să iasă cu ea.

Ieși cu ea. „Ieșitul“ nu oferea prea multe opțiuni în orașul ăsta. Un cinematograful, câteva cârciumi și două-trei restaurante care aveau alte ospătărițe. În afara lor, exista salonul de bingo pentru bătrânii ale căror apartamente le vindea Vernon după ce mureau și un club unde niște vandali apatici ardeau gazul. Puștii veneau cu mașinile

vineri seara la Colchester și cumpărau droguri cât să le-ajungă pentru tot weekendul. Nu se mai mira nimeni că dădeau foc cabanelor de pe plajă.

La început, lui Vernon îi plăcu de ea pentru ceea ce nu era. Nu era amatoare de flirturi, nu era limbută, nu era băgăreață. N-o interesa că el era agent imobiliar sau că divorțase și avea doi copii. Alte femei aruncaseră o privire rapidă și spusese „nu”. Vernon conchise că femeile erau mai atrase de bărbații prinși încă în mrejele căsniciei, oricât de paradiată ar fi fost, decât de cei care scăpaseră și încercau să-și revină. La drept vorbind, nu era o surpriză. Dar Andreei nu-i păsa de toate astea. Nu pune multe întrebări. Ce-i drept, nici nu se omora cu răspunsurile. Când se sărutară pentru prima dată, Vernon se gândi s-o întrebe dacă era într-adevăr poloneză, dar pe urmă uită.

Îi propuse să meargă la el, dar ea refuză. Îi spuse că avea să vină data viitoare. Vernon trăi câteva zile pradă neliniștii, întrebându-se cum o fi să te culci cu altcineva după atât de mult timp. Merse aproape douăzeci și cinci de kilometri cu mașina de-a lungul coastei, ca să cumpere prezervative dintr-un loc unde nu-l cunoștea nimeni. Nu c-ar fi fost jenat sau stingherit; pur și simplu n-avea chef să afle sau să ghicească nimeni ce făcea.

– E-un apartament frumos.

– Păi dacă nici agentul imobiliar nu-și găsește un apartament cumsecade, se duce lumea de râpă, nu?

Andrea venise cu o geantă de voiaj; se dezbracă în baie și reapăru în cămașă de noapte. Se vârâră amândoi în pat, iar Vernon stinse lumina. Andrea i se păru foarte încordată. Nu-i vorbă, el însuși era la fel de încordat.

– Am putea doar să ne giugiulim, sugeră el.

– Ce-i aia giugiulim?

Vernon îi arată.

– Adică giugiulit nu-i totuna cu futut?

– Nu, giugiulitul nu-i totuna cu fututul.

– Bine, giugiulim.

După aceea se destinseră amândoi, iar Andrea adormi destul de repede.

Data următoare, după ce se sărutară câtva timp, Vernon se refamiliariză cu lupta cu prezervativul lubrifiat. Știa că trebuia să-l deruleze, dar se trezi că încerca să-l pună ca pe un ciorap, trăgând la întâmplare de margine. Faptul că o făcea pe întuneric nu-l ajuta deloc. Dar Andrea nu spuse nimic și nu tuși descurajator, iar în cele din urmă Vernon se întoarse spre ea. Andrea își trase în sus cămașa de noapte și el se sui pe ea. Mintea lui era pe jumătate plină de poftă trupească și de futut, și pe jumătate goală, de parcă s-ar fi întrebat ce pune la cale. Nu se gândi foarte mult la ea prima dată. Trebuia întâi și-ntâi să ai grijă de tine. Mai încolo puteai să ai grijă și de celălalt.

– A fost bine? Întrebă el după o vreme.

– Da, fost bine.

Vernon râse pe întuneric.

– Râzi de mine? Nu fost bine pentru tine?

– Andrea, totul e bine, zise el. Nu râde nimeni de tine. N-o să las pe nimeni s-o facă.

Pe când ea dormea, el își spuse: o luăm amândoi de la capăt. Nu știu ce-a fost în trecutul ei, dar poate c-o luăm de la capăt din același punct, de jos, așa că e bine. Totul e bine.

Data următoare, Andrea se dovedi mai destinsă și-l strânse zdravăn cu picioarele. Vernon nu-și dădu seama dacă terminase sau nu.

– Oho, da' știu că ești puternică.

– Puternic e rău?

– Nu, nici vorbă. Absolut deloc. Puternic e bine.

Însă data următoare, Vernon observă că Andrea nu-l mai strânse la fel de tare. Și nici nu-i prea plăcea să se joace cu sâni ei. Nu, formulase incorect. Nu părea să-i pese dacă se juca sau nu. De fapt, dacă asta voia, era bine, dar numai pentru el, nu și pentru ea. Oricum, Vernon asta înțelese. Și de unde până unde ideea că trebuia să vorbești despre toate în prima săptămână?

Lui Vernon îi părea bine că niciunul dintre ei nu știa să flirteze: era un fel de păcăleală. Pe când Andrea spunea întotdeauna lucrurilor pe nume. Nu vorbea mult, însă n-o făcea niciodată pe ocolite. Se întâlnea cu el unde și când i se cerea și-l aștepta, alungându-și o șuviță de păr din ochi și strângându-și geanta de voiaj mai tare decât era nevoie în orașul ăsta.

– Ești de nădejde ca un constructor polonez, îi spuse el într-o bună zi.

– Așa este bine?

– Este foarte bine.

– E expresie engleză?

– De-acum încolo, da.

Andrea îi ceru să-i corecteze engleza când făcea vreo greșeală. Vernon o învăță să spună „nu cred“ în loc de „nu încred“, dar de fapt prefera felul stricat în care vorbea. O înțelegea mereu, iar formulările care nu erau

tocmai corecte păreau să facă parte din personalitatea ei. Poate că de fapt Vernon nici nu dorea ca Andrea să se exprime ca o englezoaică, de teamă să nu înceapă să se și comporte ca o englezoaică – mă rog, ca una anume. Și oricum, nu voia să facă pe profesorul.

La fel și în pat. Lucrurile sunt ceea ce sunt, își spunea Vernon. Dacă Andrea avea mereu cămașă de noapte, poate era o chestie catolică – nu că ea ar fi vorbit vreodată de mersul la biserică. Dacă o ruga să-i facă una și alta, i le făcea și părea să-i placă; totuși, nu-l ruga niciodată să-i facă și el una și alta, ba nici măcar nu prea îi plăcea să-i simtă mâna acolo jos. Dar asta nu-l deranja pe Vernon; Andrea avea voie să fie ea însăși.

Nu-l poftea niciodată să intre. Dacă o ducea cu mașina până acasă, pornea pe alea betonată înainte ca el să tragă frâna de mână; dacă o lua de-acasă, era deja afară și-l aștepta. La început totul decurse normal, după care lucrurile începură să pară nițeluș cam ciudate, așa că Vernon îi ceru să-i arate unde locuia, măcar un minut, ca să-și imagineze unde era când nu era cu el. Se întoarseră în casă – o casă cu perete comun de prin anii '30, cu prundiș în față, multifuncțională, cu niște cercevele de metal care ruginiseră rău – , iar ea deschise ușa. Ochiul lui de profesionist estimă dimensiunile, dotările și costul probabil al chiriei; ochiul de iubit observă o măsuță de toaletă cu fotografii în rame de plastic și o imagine a Fecioarei. Mai văzu un pat de-o persoană, o chiuvetă mică, un cuptor cu microunde de doi bani, un televizor sport și hainele de pe mai multe umerase atârinate în echilibru fragil pe o vergea metalică. Vernon se simți